

P.F. THOMÉSE

GREATEST

HITS

2009

Uitgeverij Contact

Amsterdam/Antwerpen

INTRO

GREATEST HITS NU NOG VOLLEDIGER!

Deze *Greatest Hits*, die oude evergreen uit mijn eeuwig groene achterland, hadden evengoed *Alle J. Kessels-Verhalen* of meer in stijl *J. Kessels: De Verhalen* kunnen heten. Zonder mijn vaste reisgenoot, beste vriend en favoriete personage was ik immers nooit verzeild geraakt in de Freihafen van Hamburg, de Redneck Riviera in Alabama of in de bars van Barstow aan de rand van de Mojave Desert, om een paar van onze exotische hangouts te noemen.

J. Kessels kende die plekken uit films en countrysongs, ik kende die countrysongs weer van hem, van zijn zolderkamer aan de Hertogstraat nummer 50 in Tilburg, boven een stel oude mensen, waar we op donderdag- of vrijdagavonden bier zaten te drinken en naar snikkende stemmen en steelguitars luisterden tot het eindelijk laat genoeg was voor het nachtleven.

Op een dag besloten we er zelf een kijkje te gaan nemen, in die op zijn zolder grijsgedraaide liedjeswereld vol verdriet, vuiligheid, verlangen en vergeefsheid – om voor de verandering maar eens bij de v te beginnen.

En zo werden we zelf zo'n countrysong, compleet met banjo, steel en fiddle, recht uit het hart gezongen voor een goeddeels lege zaal, waar alleen het gerinkel van de glazen rondom de bar nog voor wat leven zorgt.

Aanvankelijk schreef ik onze verhalen om de drank,

de vrouwen, de goedkope hotels en de huurauto's die erin voorkomen, te bekostigen. Later, toen de grote successen kwamen, bleef ik ze schrijven, de J. Kessels-verhalen. Gewoon, omdat ik er zo'n onweerstaanbaar plezier in had.

Het gevolg van deze werkwijze is dat alle voorgaande drukken sui generis incompleet zijn geworden. Ook in deze vierde editie zijn er weer twee J. Kessels-verhalen bijgekomen: 'Schwere Stunden in Sankt-Pauli' (de oerversie van *J. Kessels: The Novel*) en 'The Right Men For The Wrong Place'. Tevens is er een verhaal zonder J. Kessels opgenomen: 'Op fjordentocht met Korea Ko', dat ik om redenen van humoristische aard uit *Nergensman. Autobiografieën* heb opgeheveld naar deze geheel vernieuwde, maar voor de echte fans toch ook oude vertrouwde *Greatest Hits*.

Jullie auteur

BLUE MOON EXPRESS

We gingen eigenlijk voor de namen, de namen van het Oude Zuiden die zingen als oude tunes: swingend als Chattanooga, Opelousa, Bogalusa of Pascagoula, statig als Beaumont, Baton Rouge of Lafayette, exotisch als Cocodrie en ronduit bekend als Nashville alias Music City USA, Memphis, the home of the blues, en the big easy New Orleans – en tussen al die namen stroomt lazy de Mississippi, die zo oud en moe is dat hij ook Ole Man River wordt genoemd.

We vermoedden geloof ik wel dat de werkelijkheid naargeestiger zou zijn, grauw als krantenstukken over armoede, achterstand en algehele achterlijkheid, toch zochten wij wat zou beantwoorden aan de zang van die namen: witte zuilen van mansions als in *Gone with the wind*, witte houten kerkjes waar op zondag de gelovigen de hemel dankten dat zij mogen wonen in God's own country, stoffige wegen en broeierige plaatsjes zoals in de romans van William Faulkner, op zonnige dagen als Huckleberry Finn met een stok aan de waterkant zitten, en in de verte zingende negers op de velden.

Een verkeerde instelling, dat zeker, maar reizen heeft alles te maken met misverstand, en per slot van rekening heeft ook Columbus Amerika per ongeluk ontdekt.

De Amerikanen spreken zelf van het Oude of Diepe Zuiden – ze bedoelen daarmee dat het ver verwijderd ligt, in afstand, maar vooral in tijd, van de dynamische, van

voorwaarts vervulde wereld die in de reclame zo brutaal wordt voorgesteld als the choice of the new generation.

Terwijl de rest van Amerika steeds opnieuw last frontiers bereikt, verlangen ze in het Zuiden terug naar de antieke grens van 1863, toen de Confederate States of America op het slagveld bij Gettysburg de vooruitgang nog dachten te kunnen tegenhouden. En alsof in de slagen bij Gettysburg en Vicksburg de Burgeroorlog niet verloren is en de Mason-Dixon-grens nog bestaat, wapperen in old Dixie meer stars and bars dan nationale stars and stripes. De vlag van de Confederates, hij wappert vooral in het achterland, langs de backroads van het Zuiden, op de lege pleinen van vergeten stadjes, waar het stof neerdaalt op de magnolia's en waar oude mannetjes zitten te dammen in de koffiehuisen en negers op de zanderige paadjes van het getto quarters & dimes inzetten op de snelste kakkerlak van de buurt.

Hier gingen wij heen, naar een land waarvan alleen de vlag nog bestond. Inderdaad werden wij gelokt door iets wat allang voorbij was, maar waarvan wij hoopten althans de resten – een vervallen huis, een vergeten straat, een grafzerk – terug te vinden. En grafzerken vonden we genoeg in dat oude land, dat in plaats van een toekomst zijn verleden koestert, omdat daarin ergens de hoop is achtergebleven en de belofte van een beter leven – en het is dit 'vroeger' dat voortleeft in het Oude Zuiden, en waarvan overal verhaald wordt met een vuur alsof het iets is wat nog te wachten staat.

Zo zongen de plaatsnamen ons toe en op de autoradio zongen de cowboys van Nashville, de negers van Memphis en de trompetten van New Orleans van that old time

feeling en loodsten ze ons opgewekt van het ene graf naar het andere.

Mijn reisgenoot J. Kessels, die zo van country & western houdt dat hij zijn helden liefkozend bij hun voornaam noemt, wilde het liefst naar het graf van Hank, Hank Williams dus, de peetvader van deze muzieksoort en bijgenaamd de Hillbilly Shakespeare. Daarom staken we de Chatahoochee over en reden we Alabama in, op weg naar Montgomery, ooit de trotste hoofdstad der zuidelijke staten, maar thans een oude en vergeten provincieplaats in het verre achterland.

De wegen, zelfs de Interstate Highways, zitten hier vol gaten en ook ligt er van alles op de weg. Bijgevolg reden we ver onder de toegestane snelheid, we sukkelden door de heuvels van dit ooit welvarende, maar door verwaarlozing zowat weer onherbergzaam geworden land.

In de hoogtijdagen van de cotton gin waren hier alleen de negers arm; nu is iedereen hier arm – en de rest is vertrokken. Ooit begon Martin Luther King in dit achterland zijn mars om de brothers te bevrijden, maar als je ze ziet zitten voor hun houten krotten, of tegen de muren ziet hangen aan de schaduwzijden van straten, vraag je je af waarvan die lui eigenlijk zijn bevrijd.

De weg hier, elke weg hier, is de lost highway waar Hank Williams over zingt.

Het zijn vergeten plaatsjes, daar aan die highway. Je zou er zo willen stoppen, omdat ze zo mooi onbeweeglijk in de zon liggen. Maar als je er staat, in zo'n lege straat of op zo'n plein met overal de zonwering voor de ramen en bordjes CLOSED op de deur, vraag je je af wat je er in gods-

naam doet. Meestal is er dan een hond die ergens onder de arcaden had liggen suffen en die nieuwsgierig overeind komt, maar te moe is om het hele plein over te steken. Als je weer in de auto stapt en zomaar wat door de straten rijdt, zie je hier en daar iemand op zijn veranda zitten – de porch, waarop altijd een oude ijskast, dozen met lege flessen en een schommelstoel.

Op oude bluesplaten zie je die porches vaak, ten teken van een hopeloos bestaan. In de rock-'n-roll was het eerder de auto, om te proberen daarvan weg te komen.

Wij hadden ook een auto en zo zagen we al die plaatsjes in onze achteruitkijkspiegel verdwijnen. 'Mooi,' vonden wij die plaatsjes – zonder ergens nog te stoppen.

En voor de avond bereikten we Montgomery. Er was geen skyline die, zoals bij het naderen van andere Amerikaanse steden, voorbij een flauwe bocht in de Interstate ineens in al zijn indrukwekkendheid voor je verschijnt; we hadden al een hele tijd de groene borden met Montgomery zoveel mijl gevolgd en toen we het bord Montgomery Downtown zagen, namen we de afslag – en tot onze verbazing kwamen we terecht in een stad zoals ze vroeger waren en zoals je ze nog ziet op schilderijen van Edward Hopper: brede, lege straten met aan weerszijden lage, geschilderde huizen, al was de verf er afgebladderd en was aan ondernemingen als Rent-A-Wreck, Repo, Car Parts en Bail Bond te zien dat deze stad niet haar grote tijd beleefde. Opgetogen over zoveel verloren gewaand stedschoon boekten we voor enkele dagen in een goedkoop motel dat op een heuvel lag en vanwaar je een mooi uitzicht had over downtown, dat hier beneden met zijn lage huizen inderdaad down lag.

J. Kessels wou, nadat we de bagage hadden geïnstalleerd, meteen naar de begraafplaats, maar die bleek al gesloten te zijn, zodat we, weer terug op de motelkamer, ons afvroegen wat we hier verder nog konden doen. Door de straten rijden – en zo reden we in de schemer door de straten van Montgomery, waar geen neon opglom om de valsheid van verwachtingen bij te lichten, en weldra was het donker.

Later ontdekten we de Southern Boulevard, waar zich, in een kermis van neon, enkele overigens zeer spaarzaam bezochte bars bevonden. Maar die avond lagen we in onze motelkamer, met de schoenen aan op bed, bier slurpend naar de tv te kijken.

Overdag reden we weer door die straten, meestal op weg naar de begraafplaats, want waar moesten we anders naar toe. We gingen inderdaad wel naar andere plekken, ook grafmonumenten trouwens, zoals het huis van Jefferson Davis, de eerste en enige president van de Confederates, waar je dan een vies plukje haar en een paar waardeloze en nooit in omloop gebrachte southern dollars in vitrines zag liggen, of naar het oude station van de Southern Pacific, waar generaal Lee de soldaten in de fronttreinen naar Vicksburg had uitgezwaaid, maar dat hadden we toch snel gezien – en zo zaten we elke dag onder een boom bij het graf van Hank Williams.

Het was een lelijk graf, bedoeld als ‘monument’, met veel te veel marmer en goudgeschilderde inscripties van songtitels als ‘I Saw The Light’ en ‘Lonesome Me’. The loniest man lag hier wel zeer misplaatst, vonden we – een rambling man hoort niet in een praalgraf, die ligt het best onder een grijze steen. Dan doet het affiche van zijn laatste

optreden hem meer recht: 'If the floods don't rise and God's on our side, Hank Williams'll play here tonight' – maar op weg daarnaartoe stierf de Hillbilly Shakespeare op de achterbank van zijn auto aan een hartaanval, 29 jaar oud.

Op de walkman draaiden we een bandje met zijn Greatest Hits. Verderop was een groepje zwarten een graf aan het delven. Ook was er altijd wel een of andere begrafenis aan de gang: vrouwen met voiles, mannen met zwarte pakken, gemurmel van een dominee en een krans met een vaarwellint eraan.

Af en toe kwam er een auto uit North Carolina of Virginia het pad op en stopte bij Het Graf. Een dikke cowboy en zijn akelig geblondeerde echtgenote stapten uit. De vrouw stond er meestal maar wat bij, maar de man ging aarzelend naar het graf toe en nam zijn hoed, zijn breedgerande hoed, van zijn hoofd en scheen zich iets te herinneren.

'So this is it.'

'Yep,' zei de vrouw.

En dan gingen ze weer.

Ook wij moesten maar weer eens gaan.

Naar New Orleans, in onze reisgids aangeduid als centre of serious drinking en door Mark Twain (in zijn *Life on the Mississippi*) geroemd om de fraaie architectuur der kerkhoven.

De weg voerde ons naar de kust, die van de Golf van Mexico, in Alabama echter bekend als de Redneck Riviera – vanwege de rednecks en de good old boys die 's zomers in hun pickuptrucks vanuit het achterland naar het zuiden komen afzakken om met groothandelvoorraden bier

en honky-tonkmuziek van Johnny ('I Never Met A Girl I Didn't Like') Paycheck vakantie te vieren. Het strand was verlaten. Dat bleek te komen door grote rioleringsbuizen die, in een entourage van palmbomen, de uitwerpselen van het Diepe Zuiden in de zilveren twinkeling der golven lozen. De rednecks hingen daarom rond op de parkeerplaatsen, waar ze luisterend naar hun autoradio's en hun bier halend uit koelboxen, de verveling tot het uiterste opschroefden.

We overnachtten in Mobile, de havenstad van Alabama, waarover Bob Dylan zong 'Oh maa-mah! Can this really be the ee-end?' Een song die je vanzelf te binnen schiet als je in het donker over de kaden slentert en zeker wanneer je er een nachtgelegenheid bezoekt, waar voor een publiek van lege stoelen de stripteuse zo ver gaat dat ze zelfs haar kunstgebit uitdoet.

Derhalve begon het centrum van het serieuze drinken een noodzakelijk reisdoel te worden.

New Orleans heeft, als je voorbij de rioleringsbuizen bent, een weergaloze entree: je rijdt dwars door de swamps van de Bayou, over knap gemaakte bruggen waar de highway overheen 'golft' als een kermisattractie, vooral als de neonreclames aan gaan en het neon en de gloed van de zonsondergang in het water van de Mississippidelta wedijveren om de knallendste kleurencombinaties. Het is misschien het licht, het Amerikaanse licht, dat je lokt en voortjaagt, want tonight's the night en zoals oude pioniers vroeger in het Westen de prachtigste zonsondergangen tegemoet gingen, zo ga je nu op dat neon af, dat in de verte gloeit als het hart van Amerika en waarvan je voorlopig alleen de weerschijn ziet.

J. Kessels zat als een gek aan de radio te draaien om hierbij passende muziek te vinden, en intussen voerde de weg ons over het wijde water van Lake Pontchartrain recht naar de skyline van de big easy. Op zo'n Amerikaanse stad af te rijden brengt een merkwaardig soort onrust met zich mee: het is die grootte vooral, die de verwachting oproept van iets, je weet niet wat het is, nou ja iets groots in ieder geval – maar als je, na de maalstroom der free-ways, een afslag hebt genomen, sukkel je met 25 mijl per uur door brede en verlaten straten die je het gevoel geven dat zo'n hele stad uit buitenwijken bestaat. Daarom zou je, in neon en zonsondergangen, altijd op die steden af moeten kunnen rijden – in dat onrustige Amerikaanse verlangen dat je iets groots en onbekends aan het naderen bent.

Als je de auto hebt geparkeerd en de koffers op de hotelkamer liggen, is zo'n stad ineens teruggebracht tot een paar straten in de buurt.

Ons hotel lag op de hoek van Canal en Basin, op de grens van het French Quarter of Vieux Carré en een troosteloze negerwijk. Het raam bood uitzicht op die negerwijk, op een blinde muur daarvan, waar de zwarten de hele dag tegenaan stonden te leunen, alsof ze op de bus stonden te wachten, en misschien was het ook wel een halte, maar stapten ze niet in en stonden ze daar alleen te doen alsof ze ergens heen konden gaan. Ze stonden ook voor ons hotel, en daar was in ieder geval geen bushalte, en toch stonden ze daar – niet zozeer op iets te wachten als wel iets uit te stellen.

Wie daar ook altijd stond, was de stokoude newspaperboy – een dienstbetrekking die in een Amerikaanse canon is opgenomen als de mythe 'van krantenjongen tot

miljonair'. En misschien dacht de oude dat het hem nog zou lukken, want hij declameerde de headlines van de *Times-Picayune* met een zangerigheid die iets van jubelen had.

We kochten bij hem elke dag een krant, want we wilden niets missen van het grote nieuws van die dagen: de terechtstellingen. Drie, vier, werden er per week op de elektrische stoel gezet – een tempo dat was veroorzaakt doordat de dodencellen na jaren van debatten voor en tegen overvol waren geraakt en volgens de gouverneur van Louisiana thans hoognodig 'leeggeruimd' dienden te worden. De krant bracht overzichten ('Who is who on death row') en nauwkeurige verslagen van de terechtstellingen (compleet met laatste menu, laatste woorden en precieze duur van de doodstrijd). Ook was er een interview met de beul, een elektricien, die het een 'interesting job' vond, geen mening over de doodstraf had ('That's not my business') en niet slechter sliep als hij een onschuldige ter dood had gebracht ('I don't condemn, I only execute'). Tevens deelde hij mee in andere staten sollicitaties te hebben lopen, aangezien hij, ondanks de drukte in Louisiana, nog genoeg tijd over had.

Wij spelden deze berichten en zowaar vonden wij in de sombere kolommen een killer die 'bij ons' om de hoek, in Rampart St., had toegeslagen – de man was zonder aanwijsbare reden opeens op voorbijgangers gaan schieten, een merkwaardige actie die aan enkele nietsvermoedende lieden het leven had gekost. Onze hotelier, die wij om nadere inlichtingen vroegen, verhoogde de sensatie door te verzekeren dat op Rampart 'zeker ieder halfjaar' een mad dog optrad om onschuldige voorbijgangers te laten

boeten voor de zinloosheid van het bestaan. Door deze straat liepen wij telkens het nachtleven van New Orleans binnen en we voelden ons, in de le-vens-gevaarlijke straat, een soort frontsoldaten – een gevoel dat wij trouwens ook hadden als we in het ochtendgloren uit de laatste bar terugstrompelden naar ons hotel.

Overdag waren we in een grafstemming, alsof we in the battle with the booze werkelijk zware verliezen hadden geleden, en dus leek het ons gepast enkele bezoeken te brengen aan de beroemde ‘dodensteden’ van New Orleans – de stad die zelf in haar Venetiaanse vergankelijkheid ook een soort dodenstad is, met huizen waar ooit die of die heeft gewoond en clubs waar destijds deze of gene heeft gespeeld en waar je op een verloren dinsdagavond nog een schim van vroeger kunt zien optreden.

De begraafplaatsen hebben mooie namen als Our Lady of Prompt Succour, Dispenser of Judah, Hook and Ladder en Garden of Memories, maar wij beperkten ons tot het naburige St. Louis Cemetery, dat plaatselijke bekendheid geniet als nachtelijke ontmoetingsplaats voor zombies, ‘levende doden’ uit het voo-doo-repertoire die onder auspiciën van een of andere big fat mama hun leven & dood-show opvoeren.

Inderdaad zie je, ook overdag, op dat kerkhof schimmen opduiken tussen de graven. Nadere studie leert echter dat deze verschijningen, hoewel meer dood dan levend, behoren tot de species van de daklozen. De graven van St. Louis zijn zeer geschikt voor deze lieden, want in New Orleans worden de doden, vanwege de moerassige bodem, bovengronds te rusten gelegd, in huisjes en tempeltjes met dakjes erop.

Omdat we toch wel nieuwsgierig waren te weten hoe het is om bij een overledene in te wonen, klopten we in een dodenstraatje aan bij zo'n bewoond graftempeltje. Dege-
ne die wij hier aantreffen, betoonde zich een geschikt figuur die hier pas bleek te zijn ingetrokken. Hij was door zijn vrouw het huis uit getrapt en bivakkeerde nu met zijn tas vol persoonlijke relikwieën in het voorportaal van dit oude familiegraf waarvan de naam niemand meer wat zei. We boden hem sigaretten aan, al scheen hij liever geld te ontvangen. Maar nog liever wilde hij, als wij terug zouden zijn in Holland, een ansichtkaart. Die moesten wij sturen naar een adres dat hij ons dicteerde. Wij begrepen dit niet. Daarop maakte hij zijn tas open en liet een stapel ansichtkaarten zien. Haastige krabbels uit alle windstreken. Dat was zijn manier van reizen: in een graftombe zitten en de groeten krijgen uit de rest van de wereld.

Zwaaiend en 'tot schrijvens' verlieten wij het kerkhof.

Als je lang in het Oude Zuiden rondhangt, begin je alle notie van haast te verliezen. Er is niet veel te doen, en wat er is, is er al zo lang dat de noodzaak ontbreekt om er onmiddellijk heen te gaan. Toch begon de tijd voor ons te dringen, en aangezien er nog twee grafstenen waren die we graag wilden zien, stapten we in onze huurauto en reden we, bij voorbaat moe van al die mijlen, het land weer in.

'Of zullen we in New Orleans blijven?'

Dit vroegen we ons een paar keer af, terwijl de stad achter ons al aan het verdwijnen was en ten slotte tuimelden we met de freeway en al over de lange brug van Lake Pont-

chartrain de stad uit en bevonden we ons weldra in de velden van de staat Mississippi.

Het land van William Faulkner.

Dat was eigenlijk nog een heel eind verder naar het noorden, toch keken we al rond om te zien of we alvast iets zouden herkennen.

Maar ook toen we in Lafayette County kwamen, de streek die in Faulkners boeken Yoknapatawpha heet, duidde niets erop dat wij waren binnengetreden in de ondoorgroendelijke, lokkende, maar ook duistere en vijandige wereld van *Sanctuary*, *Light in August* en de boeken over de families Snopes en Sartoris. Het was niet eens zozeer het ontbreken van de atmosfeer van illegale whisky-stokerijen, stinkende slavenhokken en ezelskarretjes op stoffige landwegen – daarvan wisten we dat het er niet meer was –, het was vooral het landschap dat helemaal niet leek op wat we ons ervan hadden voorgesteld. Op de een of andere manier had ik het veel heuvelachtiger gedacht, met ruige onherbergzame stukken – in plaats van die uitgestrekte velden. En Oxford, in Faulkners boeken Jefferson genaamd, was, ondanks dat nog veel in de oude staat verkeerde, ook al niet wat het had moeten zijn.

Enigszins aangeslagen stonden we op het pittoreske Town Square, waar de keurig gerestaureerde huizen in de middagzon blakerden van welgedaanheid en waar het stof van de straten netjes in de goot was geveegd.

Hier hoefden we niet meer rond te lopen. Wel gingen we, uit beleefdheid, nog naar Rowan Oak, de witte mansion met pilaren ervoor in southern style, waar Faulkner bijna al zijn boeken heeft geschreven. Maar als je in zijn werkkamer staat, denk je toch: wat heeft die kamer er eigenlijk mee te maken.

Wat wij zochten, was er niet meer. Zoals hij zelf schreef in *The unvanquished*: ‘... weg, verdwenen. Zij het niet echt weg of verdwenen, zolang er verslagenen of nazaten van verslagenen zouden zijn om erover te verhalen of naar het verhaalde te luisteren.’

De volgende dag vertrokken we naar Memphis, Tennessee. Graceland, het mausoleum aan de Elvis Presley Boulevard, het koningsgraf van het Oude Zuiden, wilden we daar niet bezoeken. Hoewel J. Kessels een verzamelaar is van Elvis-platen en de trotse bezitter van enige collector's items zoals een speciale kerstplaat, hadden we genoeg van onze zuidelijke dodencultus.

‘Maar wat gaan we daar dan doen?’

‘We zien wel.’

We zetten de autoradio aan en het duurde niet lang eer we Memphis Radio ontvingen. ‘Blu-hue Moo-on, you leave me staa-anding aalone...’ En uit volle borst zongen we mee met de Gevoeligste Zanger Ter Wereld. Hoewel we geen van beiden kunnen zingen, zongen we. Omdat we de woorden kenden.

SATURDAY NIGHT IN TEXAS EN TENNESSEE

Ook zij maken deel uit van de Amerikaanse mythe: de snelgekapte jongens op te dure schoenen, de meiden met hun strakke truitjes, de eenzame drinkers, de muurbloempjes met hun handtasjes om afwezig aan te wriemelen, de dansparen, de laffe gluurders, de vechtersbazen in hun pickuptrucks, de weemoedigen – heel die stoet die zich op zaterdagavond downtown begeeft, toeterend in de auto's van hun vaders, in taxi's en in hun eigen oude bakken, in hun pickuptrucks, maar nooit te voet, want het rijden hoort erbij, je moet de lichtjes van de lounges en de dancings in de voorruit laten spiegelen, je hebt ook de autoradio nodig, om alvast in de stemming te komen, 'cause tonight's the night' waarop iedereen de hele week heeft gewacht.

Saturday Night: het is de Amerikaanse Droom voor alle doordeweekse sukkelers.

Zaterdagavond gaan overal ter wereld mensen uit, maar in Amerika is het meer – daar is het een ritueel. Je rijdt in je auto en je merkt al gauw dat iedereen die kant uitgaat. Bij de stoplichten hoor je uit autoraampjes flarden muziek, er wordt over en weer geroepen en geschreeuwd. En dan gaat het weer verder, in slow pace, want het is nog vroeg, voor negenen, en iedereen wil zo lang mogelijk genieten van het gevoel 'erheen' te gaan. Uit zijstraten komen steeds meer auto's, en als de strip bereikt wordt, het gedeelte van de boulevard waar zich de meeste dansgelegenheden bevinden, is het inmiddels

echt druk geworden. Vooral 's zomers, met raampjes opgedraaid en een hand losjes aan het stuur, kun je dat heel lang volhouden: over de strip heen en weer rijden en kijken bij welke tent de parkeerplaats het volst is. En intussen genieten van het gevoel dat het bijna zover is.

Het is haast jammer als je ergens binnengaat en aanschuift aan de bar. Van al die lichtjes, van al dat lonkende neon dat je weet niet wat beloofde, is plotseling alleen die vage glans in de flessen sterke drank nog over. Je kunt een meisje aanspreken en als zij niet wil een ander, en dat doen ze ook, die Amerikanen. Maar als je ze in een plichtmatige two-step de laatste honky-tonkhit ziet volbrengen, weet je dat ze dat niet zochten: niet met haar, niet op die muziek, maar helaas, het is niet anders. Na het dansen vluchten de meisjes weer naar hun tafeltje, waar hun vriendin op de tassen past, en de jongens lopen zo langzaam mogelijk, maar toch heel snel, terug naar hun plek aan de bar en proberen daarbij zo achteloos mogelijk te kijken, alsof ze even naar de plee zijn geweest.

En aan het eind van de avond, als de band alleen nog langzaam speelt, staan die jongens er nog steeds, al zijn de tafeltjes inmiddels leeg, en omdat ze gekomen waren, omdat ze iets wilden, al wisten ze niet wat, beginnen ze maar ruzie te maken met elkaar. Soms wordt er dan, buiten op de parkeerplaats, echt gevochten – en gaat er iemand met geschaafde knokkels en bloed op zijn fancy shirt in zijn auto als winnaar naar huis, al weet hij, alleen op de donkere boulevard, al snel niet meer wat hij eigenlijk gewonnen heeft.

Zo was het tenminste toen wij in het Zuiden waren, op saturday night in Texas en Tennessee.

Wie niet van country & western houdt kan beter thuisblijven, want 'we go hoo-onky tonkin' tonight', zoals Hank Williams zingt. Maar wie houdt er niet van deze muziek. Als je maar lang genoeg naar de autoradio luistert on that hillbilly highway in het Zuiden word je vanzelf gegrepen door de jengelende jammerklacht der steelguitars en de vermoeide telgang der tweekwartsmaat, die tegelijk wanhoop en verlangen uitdrukken, en als de avond valt en je over de boulevards rijdt, kun je Honky Tonk Man al een aardig eindje meezingen: 'But when my money's all gone poem poem I'm on the telephone poem poem singing hey hey mama can your daddy come home.'

Overal, van de grote steden tot de kleine plaatsjes en zelfs aan de wegen tussen kleine plaatsjes zijn honky tonks, want country & western heeft veel te maken met het gevoel out of place te zijn, het is muziek voor buitenmensen en buitenstaanders, voor mensen dus die honderd kilometer ver van alles vandaan wonen en voor mensen die helemaal nergens meer wonen en die heimwee hebben naar wat al lang niet meer bestaat.

Zoals Guy Clark zingt: 'And our lives was like some old western movie, like desperados waiting for a train... We're desperados waiting for a train.'

Om uitdrukking te geven aan dit gevoel zetten de honky tonkers op zaterdagavond een veel te grote hoed op hun hoofd, en aan die hoeden herkennen ze elkaar, omdat iedereen hier zijn misplaatstheid als een hoed op zijn hoofd draagt. En terwijl de gemiste kansen als sneltreinen in de verte verdwijnen, staan de honky tonkers aan de bar of op de dansvloer, en als ze een beetje doordrinken kunnen ook hun teleurstellingen en hun mislukkingen